

RESPOSTES

“Cada vegada més, els problemes salten per damunt de les fronteres i demanen cooperació i implicació responsable de tothom per resoldre’ls. Això passa en societats avançades, on la majoria de la gent està educada i ja no hi ha analfabets. I on, per tant, hi ha molta gent disposada a opinar, a implicar-se i a actuar”.

Joan Botella

Qui és

Catedràtic de ciència política de la UB i president de Federalistes d’Esquerrres

Activitat

Es considera “professor de matèries polítiques”

*** Text Peru Erroteta

¿Què fa un acadèmic com vostè en un lloc com Federalistes d’Esquerrres?

Sóc catedràtic d’universitat. És el meu ofici des del 1975, i si em pregunten què faig a la vida, dic que sóc professor. Professor de matèries polítiques, cosa que produeix una certa esquizofrènia, perquè, alhora que estàs en política personalment, tens una certa tendència a mirar-te-la, però... en fi, jo crec que és bo. Vaig ser militant antifranquista fa molts anys i no he canviat políticament des d’aleshores. Quan vull provocar algú dic que estic en l’extrem centre, però hi ha gent que diu que sóc d’esquerra moderada. I no sóc dels que creuen que la transició va ser un fracàs. Em sembla un èxit extraordinari, contra tot pronòstic: teníem totes les apostes en contra, però va sortir bé. I em vaig apuntar a Federalistes d’Esquerrres perquè ho promovia el meu company d’escola Manolo Cruz i no li pots dir que no a algú que coneixes des de fa 50 anys i amb qui has jugat al futbolí. La figura de Cruz és, crec, exemplificadora del que ens preocupa, perquè ell no havia sigut mai primera persona en política, mai

no havia tingut un paper públic, tot i que no li faltaven en absolut interès, ideologia, activitat, vot... Però el que està passant a Espanya i a Catalunya aquests últims quatre o cinc anys està contribuint molt a fer que gent com ell assumeixin alguna responsabilitat pública. Això explica el perfil de bona part de la gent de Federalistes: acadèmics, periodistes, comunicadors... d’una certa edat, amb alguna sintonia política i, si no preocupats, almenys sorpresos de per on van les coses, i convençuts que s’ha de donar un cop de mà.

Què és avui el federalisme? Més aviat matèria acadèmica i poca cosa més, com repeteixen alguns, o una referència ineludible a l’hora de plantejar-se la relació entre diferents?

Hi ha les dues cares, i el que passa és que la segona ara té molta força perquè hi ha menys problemes locals. Cada vegada més, els problemes a les nostres societats salten per damunt de les fronteres i requereixen cooperació i implicació responsable de tothom per resoldre’ls. I això passa en societats avançades, on la majoria de la gent està educada, on ja no hi ha anal-

fabets. I, per tant, hi ha molta gent disposada a opinar, a implicar-se i a actuar. La idea d’un fòrum central que té tota la informació i el coneixement i que pugui dirigir el procés social ja no és viable. Què podem fer, doncs? Això s’encreua amb el segon component, que són les varietats socials, culturals, lingüístiques, històriques... que fan que un país, com per exemple Espanya, estigui fet de matèries molt diverses, i que qualesvol intent d’imposar-se una per damunt de les altres ha sigut reiteradament un fracàs en termes històrics. No hi ha més remei que entendre’s i posar-se d’acord, però no en clau resignada, com deia Ortega y Gasset, sinó en clau positiva. A partir del reconeixement que la pluralitat, la varietat, la diversitat és una cosa que ens enriqueix a tots. És un bé comú, podríem dir. Per tant, posem-nos a treballar sobre els problemes que tenim. La qüestió del medi ambient, de la immigració, els refugiats, el terrorisme internacional... No hi ha res que s’aturi en una línia en el mapa. És per això que el federalisme serveix per refer internament Espanya i per construir realitats més àmplies. La trista situació del projecte europeu deriva del fet que no hi ha una governança federal de les qüestions europees.

En el model que els EUA dissenyen per a Europa en acabar la II Guerra Mundial és significativa la federalització de la denominada Alemanya Occidental. Per què aquest model no es generalitza en la construcció de la Unió Europea?

L’any 1992, quan cau l’URSS, hi ha un debat de fons entre dos possibles desenvolupaments europeus: l’extensió o l’aprofundiment. Els francesos, espanyols, alemanys... defensaven una estratègia més política, d’una Europa més homogènia políticament, o sigui, més aprofundiment. La Gran Bretanya, els països petits, Holanda i els de l’Est tenien una lògica de com més socis, millor, amb el mínim comú denominador del mercat. I ha sigut la imposició de la lectura neoliberal el que ens ha deixat en la situació actual: una Europa políticament indefensa, que no és capaç d’imposar els seus valors sobre els seus mateixos membres.

El motor bàsic del naixement de la UE havia sigut “no fem més guerres”. Si repassem les injustícies i males jugades que ens hem fet els uns als altres, no acabarem mai, es van dir francesos i alemanys en acabar la guerra. Ens n’hem d’oblidar i posar-nos les